

g

1g v(m) g's; g'tje **1** (als klank) vijfde vd medeklinkers: *de g is een keelletter; een zachte g stemhebbend* uitgesproken g, opgevat als aanduiding dat de spreker uit Limburg of Noord-Brabant komt; **2** (als teken) zevente letter vh alfabet: *schrijf eerst een grote g*; **3** (muz) vijfde toon vd chromatische toonladder; **1**sol

2g ²gram

1gaaf v(m) gaven zie gave

2gaaf bn, bw **1** ongeschonden, onbeschadigd: ~ fruit zonder rot of insectenschade; *puntgaaf*; **2** door en door eerlijk; zuiver: *een ~ karakter*; **3** (inform) goed, leuk, mooi, verrassend: *onwijs ~*

gaai -en **1** kraaiachtige vogel: (meestal) Vlaamse ~; **2** m, v dom, onnozel mens

gaal v(m) galen kale of dunne streep in weefsels; lader in breiwerk

gaan ging, i gegaan **I** zelfst ww **1** zich (te voet) voortbewegen; lopen: *niet kunnen ~ of staan*; *een uur ~s* in een uur te voet af te leggen; *zijns weegs* ~ verder gaan, zijn weg vervolgen; *verder ~* doorgaan met een handeling; **2** zich bewegen: *met de trein ~*; *zich laten ~* niet proberen zich in te houden; *om kort te ~* in weinig woorden gezegd; *die opmerking gaat te ver* is ontoelaatbaar; *in het klooster* ~ kloosterling worden; **3** (ten gevolge ve beweging) geluid laten horen: *de bel gaat*; **4** zich vertonen in zodanige kleding als de bepaling noemt: *in het zwart, in lompen ~*; **5** zich verwijderen; zich ergens heen bewegen: *gal*; *ik zie hem liever ~ dan komen*; ~ *vissen, uit vissen* ~ erop uittrekken om te vissen; *ter ruste ~*: a) gaan slapen; b) sterven; *uit de weg ~* plaatsmaken; (bij een heildronk) *daar ga je!* op je gezondheid!; *daar gaat ie!* gezegd door of van iem die begint met iets; *daar ~ we*: a) nu beginnen we; b) in dat geval, op zo'n manier is het afgelopen met ons; *nog meer lekkers? Ga nou!* geen sprake van!; **6** in een toestand raken of verkeren; zich ontwikkelen: *de zaken ~ goed*; (pop; enigszins iron) *gaat ie lekker?* lukt het een beetje?; **7** verricht, gespeeld, gezonden worden: *dat vlechten gaat zó* doet men zó; **8** de rekening gaat hierbij komt tegelijk met deze zending; **8** veel gekocht worden; **9** geborgen kunnen worden: *hoeveel mensen ~ er in die auto?*; **10** mogelijk zijn: *zo zal het niet ~*; **11** geoorloofd zijn: *maar kind, dat gaat toch niet!*; **12** gericht zijn op wat de bepaling noemt: *waar gaat het gesprek over?* wat is het onderwerp?; *daar gaat het niet om* daar heb ik het niet over, dat is niet het punt; **13** geregeld doen: (op) school ~; **14** de zorg, verantwoordelijkheid, zeggenschap hebben: *welke*

dokter gaat over deze patiënt?; **15** (met voor) streven naar, zijn best doen voor: *we ~ voor 20% meer winst*; (sp) voor de overwinning ~ alles op alles zetten om te winnen; **II** opers ww **1** zó plaatsvinden als de bepaling aangeeft: *snel ging het verder*; **2** tot gevolg hebben wat de bepaling aangeeft: *het gaat op oorlog aan*; **3** zich ontwikkelen; in een zekere toestand verkeren: *hoe gaat het?* hoe is het met je gezondheid? hoe staan de zaken?; *het gaat: a)* alles ontwikkelt zich; *b)* alles is zeer matig; **4** gericht zijn op wat de bepaling noemt: *het gaat mij om het volgende*; **III** lid ve verbale groep ter omschrijving vd inhoud ve handeling, handelen of doen **1** het begin ve gebeuren uitdrukkend: *aan het werk ~*; op een bepaalde toer ~ iets op een bep. manier aanpakken; op leuk ~ beginnen leuk te (willen) zijn; de omroepen ~ commercieel willen worden; op zijn bek, zijn gezicht ~ falen, mislukken, afgaan, een nederlaag lijden; (sp) heel diep moeten ~ het uiterste van zichzelf moeten vergen; **2** het geregeld gebeuren aangevend: *uit naaien, werken ~* als naaister, werkster bij particulieren de kost verdienen; *ik ga me daar een beetje rot werken voor een paar tientjes* ik denk er niet over om ...; **3** de ter beschikking staande tijd of het resterende aantal delen ve periode of reeks aangevend: *met nog een kwartier te ~* met nog een kwartier ter beschikking; **IV** hulpww van tijd in de toekomst (laten) gebeuren of (laten) plaatsvinden: *volgende week ~ we verbouwen; wat gaat er gebeuren?*; *allerlei inlichtingen over de dingen die ~ komen*; *wat ~ we nou krijgen?* wat lever je me nu? wat bezield je nou op eens?; *een visakte gaat veel kosten* || *eraan ~* gedood, opgegeten, stukgebroken worden; zie tegenaan en onderdoor

gaan-de bn aan de gang, in beweging; bezig: *iets ~ houden* zorgen dat het niet stopt; *wat is hier ~?* aan de hand; *iems nieuwsgierigheid ~* maken opwekken; *de ~ en komende man*: a) degene die vertrekt en degene die nieuw is, bijv. in een functie; b) de toevallige bezoeker of klant

gaan-de-riv v -en galerij

gaan-de-weg I bw langzamerhand, allengs, na verloop van tijd; **II** vj tijdens het verloop van: ~ *het gesprek begon ik het te begrijpen*

gaap m gapen geeuw

gaar bn, bw -der, -st **1** (van spijzen) voldoende gekookt, gebraden, gebakken, gestoofd: *goed ~*; **2** afgemat, beu: ~ *zijn na een lange vergadering*; **3** (van textiel) tot op de draad versleten; vgl halfgaar

gaard m -en, **gaard-de** v(m) -n (vero) tuin, lusthof

gaar-keu-ken v(m) -s goedkope eetgelegenheden, m.n. als sociale noodmaatregel voor daklozen enz.

gaar-ne bw (form) met genoeg; graag

gaas o gazen **1** dun en doorschijnend weefsel of vlechtwerk van garen of metaaldraad enz.: *siergaas, verbandgaas, vliegengaas*; voor ~ *gaan* afgaan, falen; **2** luchtige doorschijnende sluier

gaas-je o -s stukje verbandgaas

gaas-vleu-ge-li-gen mv netvleugeligen

gaat-je o -s klein gat: *de tandarts ontdekte twee ~s*;

(inform) tot het ~ gaan tot het uiterste; hij heeft een ~ in zijn hoofd is niet goed snik

GAB o Gewestelijk Arbeidsbureau; zie arbeidsbureau
ga-bar-dj-ne I v(m) bep. waterdichte stof; II m, v -s regenjas van deze stof; III bn: een ~ regenjas

gab-ber I m -s (inform) kameraad, vriend; 2 m, v -s liefhebber van gabberhouse en de daarbij horende subcultuur; 3 m gabberhouse

gab-ber-house m in Ned. ontstaan genre van housemuziek met een zeer snelle beat; gabber

gab-be-rin v -nen vrl gabber (2)

G8 mv benaming, wel gebruikt voor de G7 (zie ald) wanneer ook Rusland meevergaderd

gad tw god: (uitroep van schrik, teleurstelling) hè ~, wat is er nou weer?; ~, wat doe je weer verveld

ga-de, **ga** m, v gaden (form) echtgenoot, echtgenote
ga-de-slaan sloeg - , h -geslagen opletend bekijken, goed waarnemen

gad-get [kɛdzjet] o en m -s grappig maar tamelijk nutteloos voorwerpje; snuffje

ga-ding v genoegens, zin: iets van zijn ~ vinden iets dat bevalt

ga-do-ga-do [kɑdo:kɑdo] m Ind. gerecht van groenten dat gegeten wordt met pindasaus, kroepoek en rijst

gad-sie tw, **gad-ver** tw, **gad-ver-dam-me** tw bas-taardvloek om afkeer, walging uit te drukken; bah; zie godverdomme

gaf-fel v(m) -s 1 tweetandige hooi-, mestvork; 2 (bij uitbr van gaffelvormige voorwerpen) gaffelvormige stam, tak: ~gewei gewei met twee gaffelvormige hoorns; 3 (scheepv) rondhout dat met een gevorkt achterreind of een klauw tegen de mast steunt en waarvan een zeil hangt

gaf-fel-an-ker o -s tuianker

gaf-fel-zeil o -en zeil aan de gaffel (3); (op schoeners, kotters en binnenvaartuigen) het grote zeil

gag [kɛ:k] m -s 1 door acteur ingelaste woorden; 2 zorgvuldig voorbereid komisch effect in circus, revue, film, toneelstuk enz.; 3 mop, grap: een running ~ een steeds terugkerende grap, die door de voortdurende herhaling leuk wordt; 4 gangbaar gezegde

ga-ga [kɑɑkɑɑ] bn kierewiet, idioot, kinds

ga-ge [gaaʒe] v(m) -s loon, m.n. van scheepsvolk en artiesten; in de sport van beroepsspelers, bijv. bok-sers

ga-gel m -s bep. heester

ga-jes o (inform) slecht volk; schorremorrie; gepeupel

GAK o Gemeenschappelijk Administratiekantoor; zie administratiekantoor

gak-ken gakte, h gegakt klankn. vh geluid van gansen; snateren

gal v(m) -len 1 blaasachtig gezwel boven het kootgewricht bij paarden en runderen; 2 (aan planten) uitwas, vormafwijking, veroorzaakt door insecten, wormen enz.

gal v(m) bitter vocht dat door de lever wordt afgescheiden: zijn ~ (uit)spuwen boosheid uiten

ga-la o -s 1 groot, deftig feest; hoffeest: het groot ~ bij-wonen; 2 deftige feestkleding, zoals bijv. op een hoffeest wordt gedragen: in ~ zijn; 3 ook m muziek- of sportuitvoering met sterren: boksgala, zwemgala
ga-la-avond m -en plechtige uitvoering ve toneelstuk enz.

ga-la-bal o -s deftig dansfeest waarop men in gala (2) gekleed gaat

ga-lac-tiet I m -en (voorwerpsn) soort van jaspis; melksteen; II o (stofn) het gesteente

ga-lac-tisch bn m.b.t. de Melkweg: ~e nevel nevel in ons Melkwegstelsel

ga-lac-to-se v(m) melksuiker

ga-la-di-ner o -s plechtig diner bij een officiële gelegenheid

ga-lant bn, bw ridderlijk-hoffelijk tegenover dames

ga-lan-te-rie v -riën 1 ridderlijke hoffelijkheid tegenover dames; 2 (in het mv in winkelierstaal) snuisterijen: in -riën doen

gal-ap-pel m -s galnoot

ga-la-voor-stel-ling v -en plechtige voorstelling in theaters, circussen enz.

gal-blaas v(m) -blazen blaas waarin de gal verzameld wordt die door de lever wordt afgescheiden

gal-bult m -en jeukend huidbultje

ga-lei v(m) -en lang oorlogsvaartuig met laag boord, m.n. roeischip, maar ook zeilschip met twee masten: iem tot de ~en veroordelen tot roeien op de galeien

ga-lei-boef m -boeven misdadiger die tot de galeien veroordeeld is

ga-lei-slaaf m -slaven roeier op een galei

ga-le-nisch bn, bw: ~e geneesmiddelen middelen van plantaardige aard

ga-le-rie v -s, -riën tentoonstellingsruimte voor kunstwerken

ga-le-rie-hou-der m, v -s galerist

ga-le-rij [gallereij] v -en 1 lange, overdekte, door zuilen ondersteunde gang aan de buitenkant ve gebouw: winkelgalerij overdekte openbare voetgangersweg met winkels; woongalerij; zie ook galerijflat; 2 schilderijen- of kunstzaal: de Nationale ~ te Londen; 3 de bovenste en goedkoopste plaatsen in de schouwburg

ga-le-rij-flat m -s, -wo-ning v -en flat, woning die ligt aan een gemeenschappelijke, zich in de openlucht bevindende gang of galerij

ga-le-rijst m, v -en, **ga-le-ri-ste** v -s, -n iem die een galerie exploiteert

galg v(m) -en 1 strafwerktuig voor het ophangen van misdadigers: hij groeit op voor ~ en rad misdraagt zich zo dat het slecht met hem zal aflopen; zie boter; 2 de doodstraf door ophanging: daar staat de ~ op; 3 (bij vgl) houten staak of wip boven een put met een beweegbare arm of hefboom; 4 (in het mv) brede draagbanden, schouderbanden van dezelfde stof als de broek of rok

gal-gen-aas o -azen iem die het waard is aan de galg te hangen als aas voor de vogels; schurk

gal-gen-hu-mor m spot met of ondanks de moeilijkheden waarin men zich bevindt